

Lema: "Una certa enyor ..."

Aquesta magnífica Institució que és l'Orfeó Català, orgull de la nostra terra, i que tots els catalans -- els bons catalans -- portem ben arropada al cor, celebra enguany el seu LX<sup>e</sup> aniversari. Celebra l'efemèrides gloriosa que representa en la nostra terra un esdeveniment de tal naturalesa, acostumats com estem per desgràcia, que moltes de les coses bones que s'han fundat a Catalunya, hagin estat de minsa durada. Per això frapa i omple d'orgull el cor dels catalans aquesta recordança a la bona idea que tingueren aquells homes il·luminats, aquells insignes Mestres En Lluís Millet i N'Amadeu Vives de fundar en 1891 el gloriós Orfeó Català.

Poc es podien pensar aquells dos homes l'ufanor i esplendorositat que assoliria el nostre Orfeó, que començava la seva vida tan humil en aquell pisot del carrer de Lladó, i amb vint-i-cinc socis solament.

Però l'esforç d'aquell sant home, que hi dedicà tota la seva vida, i amb l'ajut dels seus magnífics col·laboradors, ha fet el miracle. L'esforç infatigable del Mes-



tre Lluís Millet, el "Mestre", tan estimat de tots els catalans, del "Mestre" tan humil, tan senzill, tan afable, però tan grandíols dins la seva humilitat, tan gloriós dins la seva senzillesa, que ha arribat a ésser a Catalunya, no en tinguem cap dubte, l'Home del nostre Segle.

Doncs, bé, gràcies a ell i a l'ajut del bon Déu, que no ha deixat mai de vetllar pel nostre Orfeó, en podem avui celebrar el LX<sup>e</sup> aniversari de la seva fundació.

Molts i bells records em vénen a la memòria, per tal de complir amb el tema del concurs; però permeteu-me que n'esculleixi dos d'ocorreguts durant l'any 1937, quan tot estava desballestat per la guerra civil que assolava la nostra Pàtria, i que demostren com a pesar del desgavellament general, encare hi havia una petita minoria que es recordava del nostre Orfeó.

Troband-me jo en aquella època en la província de Jaén, lluny de la meua terra, i dels meus, i dels bons amics amb els quals tan agradívolament passavem belles estones, no tenia altre remei que recórrer a l'epistolari per tal de comunicar-me amb ells, i era per a mi, aleshores, una necessitat l'escriure'ls llargues cartes.



Recordo que el dia 26 de desembre de l'any 1937, vaig escriure a un molt bon amic meu, una lletra tota ella saturada dels bells records nadalençs, que durant aquells dies celebravem. Festes nadalenques que aleshores ens feren mal en contrastar-les amb altres anys, de pau, tan feliços dintre la nostra infelicitat. En ella hi havia, naturalment, un bell record, al concert que cada any per aquella diada donava l'Orfeó Català, tot ell dedicat a cançons nadalenques. Del record en vingueren unes consideracions sobre la vida de l'Orfeó una vegada acabada la guerra, i jo en aquest moment no recordo exactament que li devia dir, però sí que recordo que la resposta a la meua lletra em feu vessar llàgrimes de goig i confortaren el meu esperit.

Diu així, la carta de l'amic:

"Si, amic, la diada de San Esteve, en la qual tu començaves aquella cèlebre carta, no l'he oblidada. Podria oblidar qualsevol de nosaltres que tant els estimem aquells concerts de l'Orfeó Català? Es veritat que la guerra ve a posar una mica de sordina als nostres records, i, de vegades, massa absorbits per l'anècdota del dia, sembla que ho oblidem... Però, no! No podem oblidar-les aquestes coses perquè les portem massa arrapades a l'ànima. I els catalans de cor, els catalans



"nacionals", com diria Rovira i Virgili, portem ben arrapat l'Orfeó Català i per coses que ens passin no podem oblidar.lo, com no podem oblidar cap de les nostres glòries. Per això ens dolem del seu silenci, i quan aquesta porqueria s'acabi, hem de fer els possibles per reanimar.lo. Crec que trobarem encara una mica de la dignitat que tu al.ludeixes per no haver.nos de caure la cara de vergonya. I sempre podem refiarnos que, si no tots els catalans -- ai això sí que serà difícil -- una escullida i abnegada minoria ho evitarà, de la mateixa manera que a una minoria en devem l'existència, de la mateixa manera que és sempre a una petita minoria que devem tot allò que ens fa sentir l'orgull d'ésser catalans. Si l'Orfeó Català va saber probar.la en tota hora, en els seus començaments i sempre, a través de totes les vicissituds i entrebancs, vols dir que no en trobarà una -- o la mateixa -- després que les coses ho permetin, una minoria d'homes patriotes per continuar.ne la magnífica obra? Crec que sí i hi confio. Per Déu que sigui.

I, ja veus, t'ho diu un que, estiment molt l'Orfeó Català, això sí, el coneix només que de portes enfora, podríem dir, sense haver intervingut en la seva tasca més que com espectador i admirador entusiasta de les seves coses. Doncs, si el



meu amor ja es així -- com ho és també el d'una infinitat de catalans --, ? com deu ésser el dels que l'han vist nèixer -- que l'han fet nèixer -- i, donant-li la seva vida, l'han alentat a través dels anys com la més cara il·lustració de la seva vida; i els dels que, més joves, se n'han sentit també enamorats i li han dedicat aiximateix la seva col·laboració; i, en fi, el dels músics catalans que tant li deuen i tant n'aprenen, essent com és la més pura expressió de la nostra música ?

Comprens, ara, perquè tinc fe que no morirà el nostre Orfeó ? Tots aquests homes bé sabran evitar-ho. ~~I així~~ I hi tinc més confiança perquè em vénen a la memòria molts noms per il·lustrar aquests exemples. Recordo especialment homes com el Mestre Millet i Pujol -- que Déu ens els conservi. -- que, entre altres, li han fet ofrena de tot. I em dic: no, l'Orfeó Català no morirà perquè no pot morir. Amb l'ajut d'aquests que tant l'estimen i la dels bons catalans que no mancaran, es superarà tot el que entrebanqui la seva vida i amb l'esforç de tots tirarà endavant. I si els catalans no ho fem, no mereixem ésser-ne. "

Profètiques paraules, que, escrites en 1937, tenen plena confirmació en les glòries jornades del LX<sup>e</sup> aniversari.



Però encara en una altra lletra seva, torna a parlar-me de l'Orfeó. Diu:

"Però en el que per damunt de tot us envejo, amics, és en vostres cants. "La pre-  
gària a la Verge del Remei" ! que en fé de temps que no l'he sentida, tant com l'es-  
timo aquesta cançó. I tota la resta del vostre repertori també, es clar, perquè te-  
niú els mateixos gustos meus : cançons populars catalanes, Millet, Pujol, Nicolau,  
Perez Moya, que no em cansaré mai de sentir -- ah ! aquells inoblidables concerts  
de l'Orfeó Català. ... -- que m'agradaria que fossin les darreres melodies que la  
meua orella percebés quan me'n vagi d'aquest món ... "

Qui m'escrivia tan belles coses del nostre Orfeó, era Josep Mitjans i Checa, Presi-  
dent del Grup nº 32 "ESBART FELIPÒ" de la Federació de Joves Cristians de Catalunya,  
i Secretari del Consell Diocesà de la Joventut d'Acció Catòlica.

Morí santament a Barcelona, el mes de març de 1944. Al Cel sigui.

Serveixin aquestes ratlles com a breu homenatge a la memòria de l'enyorat amic,  
que tant estimà l'Orfeó Català.

Heus ací, doncs, un prova ben palesa d'aquest estol de bons catalans, que encara



que no intervenia directament en les seves tasques, l'estimen força. Perquè no cal dubtar-ne; de Joseps Mitjans, en trobaríem molts, i són els que formen aquesta heroica minoria, de que ell ens parlava, per a realitzar les grans obres. Aquesta és una altra de les belles coses que l'Orfeoó ha sabut fer entrar dins el cor dels catalans. L'amor per a la seva obra, perquè com que és obra gegantina, necessita de l'escalf de tots els bons patriotes, per tal que, amb el seu ajut, pugui continuar llur camí, i així fa que els que encara no la coneixen, en quedin corpresos dins la seva magnitud, i s'hi entreguin tot seguit, per tal que no hi manqui el seu grenet de sorra.

I si ja és tan gran l'amor que senten per l'Orfeoó tot aquest bell estoi de catalans, que només el coneixen que de "portes enfora", com serà el d'aquells que el feren néixer, el d'aquells que li saberen fer lliurament total de la seva vida, per tal de fer-lo triomfar arreu del món, com féu el seu il·lustre Director, el Mestre Lluís Millet? Necessitaria la ploma d'un Sant Francesc de Sales per a poder-lo glossar dins la seva magnitud, però com que no presumeix de tal la meua humil prosa, vaigui com a mostra, l'alegria que hem produït de rebre durant la guerra, dues postals del Mestre Millet, contestant-me a unes salutacions que li vaig adreçar, felicitant-lo pel seu Sant i per Nadal.



Per tal de no fer-me pesat, copiant la meva correspondència "guerrera", solament copiaré la darrera que veig rebre, i que correspon al 1 de gener de 1938. Diu així :

J. maco: Gràcies del teu record. Desitjo que hagi passat un bon Nadal i que en l'any que comencem et floreixin forces il.lusions; aquelles que fan la joventut radiant i lluminosa.

T'abraça

Lluís Millet

El Masnou, 1 de gener de 1938

Com podeu veure, crec jo, que no es poden dir en tan poques paraules, tan belles coses i tan ben dites.

Aquesta és una altra bella prova del seu amor per l'Orfeó Català, puix que jo, pobre de mi ! quins mèrits podria al.legar, per a rebre tal distinció ? Ex cantaire, de noi, que més aviat l'havia fet enfadar amb els meus desafinaments, que no pas ~~/~~ contribuir a la seva glòria, em dintingí amb una prova ben palesa de la seva amistat. I és que ell, portat pel seu amor immens a l'Orfeó, no vegí en mi, sinó un ex cantaire, que en els dies tristos que estavem travessant, va tenir l'acudit de desitjar-li un



bon any, i ell, que segurament per aquell temps, devia estar, enfeinat, treballant, fent música, havent de contestar a tants i tants de bons amics seus, que no l'oblidaven en aquells moments, encara va trobar un bocí de temps per a correueta, -- així és com jo m'ho imagino --, de garbellar una tant bella postal, com la que us he copiat suera.

I és que, homes com el Mestre Millet, Déu els envia a la terra, molt de tart en tart. Són aquells homes que passen per la terra, grandiosos dins la seva humilitat, però que deixen un inesborrable record de ~~grands~~ fragants virtuts ; són aquells homes, que naturalment, ja en vida són homenatjats inrinitat de vegades, -- merescudament, no cal dubtar-ne --, però que ja anticipant-se a allò que havia d'ésser el conjunt de la seva vida, avantçant-se a allò que ja avui és de domini públic; la joventut catòlica de tot Catalunya, representada en el primer Congrés de la Federació de Joves Cristians de Catalunya, l'homenatjava, junt amb aquell altre enyorat Mestre de les lletres catalanes, En Joaquim Ruyra, " com a homes representatius d'aquell esperit que nosaltres voldríem pels nostres joves."

I si ja aleshores ens el poseven com a model a seguir, per les seves múltiples virtuts, totes elles " radiants i lluminoses "; què no hem de fer avui dia, que ja els



seus biografs d'una manera més clara, ens l'han dibuixat com a un Sant Baró sobre la terra ?

Jo no puc fer ja res més, sinó encomanar.m'hi en les meves necessitats espirituals, i recomanar que ho facin així també, tots aquells que el conegueren i l'estimaren.

! Oh Mestre ! Vós que esteu en el Cel, tingueu cura, amorosament, dels vostres fills de l'Orfeó Català. Il·lumineu el nostre estimat Director, el vostre fill Lluís Maria, que tant bé ha sabut continuar la vostra tasca, ajudeu-lo i vetlleu per ell, per tal que pugui per molts anys continuar assolint dies de glòria al davant del nostre Orfeó. Il·lumineu també el nostre President i Directius, per tal que no els manqui mai la vostra inspiració, per a dur a bon port la barca de l'Orfeó. Sigueu mediador entre nosaltres i la Gloriosa Verge Maria, Nostra Senyora de Montserrat, per tal que no ens desempari mai de dessota el seu manto blau, i ens agermani a tots com a bons fills seus ; al Gloriós Sant Jordi, Patró de nostra terra, perquè així com la llegenda ens conta, alliberà la bella Princesa, de les ferotges urpes del maleit dragó, així també ens aparti amb la punta de la seva espasa tots els dragons que vulguin enmetzinar la vostra



obra, i finalment a Déu Nostre Senyor, per tal que ens faci a tots nosaltres, " ací  
i en el Cel triomfants."

Diada de Santa Eulàlia, de l'any 1952.    Barcelona.